

Het college van burgemeester en wethouders
van gemeente Waalre
Postbus 10000
5580 GA WAALRE

Onderwerp

Interbestuurlijk Toezicht (IBT): toezichtoordeel Omgevingsrecht 2025

Geacht college,

De provincie ziet met IBT erop toe dat de lokale overheden hun maatschappelijke taken goed uitvoeren. Daardoor dragen wij bij aan een bestendig en veilig Brabant met een sterk openbaar bestuur. Een bestuur dat zelf het goede voorbeeld geeft en waar de inwoners op kunnen vertrouwen. Respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen en raden is het uitgangspunt. Wij hebben een provinciaal Beleidskader Toekomstbestendig Bestuur. Daarin staat dat wij systematisch toezicht houden op de uitvoering van wettelijke taken door gemeenten en waterschappen, onder meer op het domein omgevingsrecht. Naast het systematisch toezicht ligt de nadruk meer op lerend toezicht en dialoog. Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze provinciale website www.brabant.nl/ibt.

Omgevingsrecht

Met deze brief informeren wij u over de prestaties van uw gemeente in 2025 op het gebied van:

- a) Tijdigheid: tijdige bestuurlijke vaststelling en actualiteit van de uitvoerings- en handavingsdocumenten (U&H-documenten of ook wel VTH-documenten) op basis van de Omgevingswet (beleidscyclus U&H);
- b) Kwaliteit: naleving van een selectie uit de procescriteria U&H op basis van de Omgevingswet met bijbehorende uitvoeringsbesluiten.

Tevens informeren wij u over ons samenvattend eindoordeel over uw gemeente.

Samenvattend eindoordeel omgevingsrecht: 'voldoet'

Dit eindoordeel is op basis van de criteria in het Jaarplan IBT. Dit betekent dat uw gemeente de kleur 'groen' krijgt op de kaart, die wij via een digitaal dashboard op onze website www.brabant.nl/ibt publiceren. Het dashboard bevat ook kaarten met de prestaties van het systematisch toezicht op de andere toezichtgebieden die ook op uw gemeente van toepassing zijn.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Datum

16 juli 2025

Ons kenmerk

C2347632/6160689

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

Team IBT Omgevingsrecht

Telefoon

[REDACTED]

Email

[REDACTED]

Bijlage

1

Doelstelling omgevingsrecht

De hoofddoelstelling van de wetgeving op het terrein van het omgevingsrecht is een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen. En deze op een duurzame en doelmatige wijze te behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. De lokale overheden spelen daarbij een belangrijke rol door een adequate uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (U&H-taken). Als de overheden deze U&H-taken niet goed uitvoeren, kan dat grote invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.

Datum

16 juli 2025

Ons kenmerk

C2347632/6160689

Op grond van de Omgevingswet en de Verordening systematische toezichts-informatie dient iedere gemeente te beschikken over de volgende documenten:

- a) een actuele Uitvoerings- en Handavingsstrategie (U&H-strategie) met een geldige looptijd;
- b) jaarlijks vóór 1 februari een uitvoeringsprogramma U&H;
- c) jaarlijks vóór 1 mei een evaluatieverslag U&H.

Criteria waaraan wij toetsen

Wij vinden transparantie over de manier waarop we toezicht houden en wat onze beoordelingscriteria zijn belangrijk. Daarom bevat ons Jaarplan IBT de toetsingscriteria voor gemeenten en waterschappen. Het betreft de volgende criteria:

Voldoet	De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen aan de eisen en zijn tijdig vastgesteld.
Voldoet gedeeltelijk	De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen grotendeels aan de eisen en één of meer van die documenten zijn niet later dan één maand te laat vastgesteld.
Voldoet niet	De wettelijk verplichte U&H-documenten voldoen niet aan de eisen en één of meer van die documenten zijn meer dan één maand te laat vastgesteld.

Toezichtbevindingen beleidscyclus U&H

Het ingevulde beoordelingsformulier is vooraf in concept per mail aan onze contactpersoon van uw gemeente toegezonden met gelegenheid voor reactie. Wij hebben een reactie ontvangen. Die reactie is door ons betrokken bij het opstellen van de definitieve beoordeling.

Tijdigheid

Wij stellen vast dat uw gemeente alle U&H-documenten in 2025 tijdig vaststelde. Samen met het overgrote deel van uw collega-gemeenten behoort u tot de categorie koplopers in Brabant op het gebied van het bestuurlijk tijdig vaststellen van de wettelijke U&H-documenten. Daarvoor spreken wij graag onze waardering uit. U geeft daarmee een uitstekende invulling aan de voorbeeldfunctie die u heeft richting burgers, bedrijven en andere overheden.

Kaartjes met een overzicht van de prestaties op tijdigheid van alle gemeenten in Brabant treft u aan op onze website www.brabant.nl/ibt.

Kwaliteit

Wij stellen vast dat uw gemeente voldoet aan alle door ons beoordeelde procescriteria U&H. Onze complimenten hiervoor.

Datum

16 juli 2025

Ons kenmerk

C2347632/6160689

Gevraagde actie(s) van uw kant

Toesturen digitale informatie

Ook volgend jaar willen wij zicht houden op de tijdigheid en actualiteit van de U&H-documenten en de naleving van de procescriteria U&H. Daarom vragen wij u ons te informeren door het toesturen van de volgende informatie naar

- 1) uw vaststellingsbesluit(en) samen met:
 - a) de U&H-documenten of
 - b) de vindplaats van de U&H-documenten op de website van uw gemeente, en;
- 2) de informatie waaruit blijkt dat de U&H-documenten aan de raad bekend zijn gemaakt;
- 3) graag ontvangen wij ook van u per mail het werkprogramma U&H en het jaarverslag U&H van de omgevingsdienst voor uw gemeente.

Als u zich heeft aangemeld voor de digitale werkomgeving IBT Omgevingsrecht, kunt u er desgewenst ook voor kiezen om die stukken daar te uploaden. Aparte toezending via het hiervoor genoemde algemene IBT-mailadres is dan niet nodig.

Informeren gemeenteraad

In verband met de belangrijke rol van de gemeenteraad in de horizontale verantwoording, adviseren wij u uw raad te informeren over de inhoud van deze brief.

Regiobijeenkomsten Omgevingsrecht

Als onderdeel van lerend toezicht en dialoog organiseren wij jaarlijks in het najaar een regiobijeenkomst waarin 'Best-Practices' worden gedeeld voor een nog betere kwaliteit van de U&H-documenten en uitvoering van de U&H-taken. De bijeenkomst vindt dit jaar plaats op 25 en 30 september. Gastheer zijn respectievelijk Waterschap Brabantse Delta voor de regio Midden- en West Brabant en gemeente Meierijstad voor de regio's Brabant Noord en Zuidoost-Brabant. De bijeenkomst is met name bedoeld voor medewerkers van gemeenten en waterschappen die betrokken zijn bij het opstellen van de U&H-documenten. Alle bij ons bekende U&H-contactpersonen ontvangen daarvoor tijdig een uitnodiging. Deelname aan een bijeenkomst bevelen wij van harte aan.

Tot slot

Indien u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de toezichthouder voor uw gemeente of via [REDACTED]

Als u schriftelijk reageert op deze brief, verzoeken wij u daarbij ons kenmerk te vermelden. Dat is belangrijk voor een snelle en correcte digitale verwerking.

Datum

16 juli 2025

Ons kenmerk

C2347632/6160689

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

[REDACTED]

programmamanager Kwaliteit Openbaar Bestuur

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.

Beoordelingsformulier 2025 systematisch toezicht IBT-Omgevingsrecht Gemeente Waalre

Procesinformatie (beoordeelde documenten)

Verordening kwaliteit U&H:	Verordening U&H omgevingsrecht gemeente Waalre (12 december 2023)		
U&H-strategie:	U&H-strategie 2023-2027 (geactualiseerde versie, vastgesteld op 21 januari 2025)		
Uitvoeringsprogramma U&H 2025:	Programma Uitvoering en Handhaving Fysieke Leefomgeving Waalre 2025		
Evaluatierapportage U&H 2024:	Jaarverslag Uitvoeringsprogramma VTH 2024		
Beoordeling afgerond: 12 mei 2025	Reactie gevraagd vóór: 26 mei 2025	Reactie ontvangen: 13 mei 2025	Reactie verwerkt: 13 mei 2025

Met interbestuurlijk toezicht zoals de provincie Noord-Brabant dit uitvoert, draagt de provincie bij aan een bestendig en veilig Brabant met een sterk openbaar bestuur. Een bestuur dat zelf het goede voorbeeld geeft richting burgers en bedrijven en waarop de mensen kunnen vertrouwen. De kaders en uitgangspunten voor het interbestuurlijk toezicht zijn vastgelegd in het beleidskader Toekomstbestendig bestuur. De wijze waarop in deze bestuursperiode invulling wordt gegeven aan dit beleid is vastgelegd in de uitvoeringsagenda Toekomstbestendig bestuur 2024-2027.

Beoordelvingsvragen

Deze beoordelvingsvragen zien op de tijdigheid/actualiteit en kwaliteit van de wettelijk vereiste documenten voor de uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaak (hierna: U&H-documenten of ook wel VTH-documenten) van gemeenten. De wettelijke basis daarvan ligt in de Omgevingswet met bijbehorende uitvoeringsbesluiten (Omgevingsbesluit (met de zogeheten procescriteria U&H), Besluit kwaliteit Leefomgeving) en de provinciale Verordening systematisch toezichtinformatie Noord-Brabant.

Het doel van de wetgever is dat provincies, gemeenten en waterschappen hun U&H-organisatie zodanig professioneel inrichten dat een goede kwaliteit van de uitvoering van die taken is gewaarborgd. Daaronder verstaat de wetgever met name dat de U&H-taken op een strategische en programmatische manier worden gedaan met aandacht voor onderlinge afstemming van de werkzaamheden. Dat levert een stevige bijdrage op aan het realiseren van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit; en deze op een duurzame en doelmatige wijze te behouden en te ontwikkelen voor het bereiken van maatschappelijke opgaven.

Een tijdige en goede naleving van de procescriteria U&H is niet alleen wettelijke verplicht. Het is ook belangrijk voor een goede sturing op de U&H-beleidscyclus en voor de instandhouding van een professionele U&H-structuur om risico's te voorkomen op het gebied van volksgezondheid, veiligheid of onomkeerbare schade aan de leefomgeving.

De ambitie van de provincie is samen met gemeenten en waterschappen ervoor te zorgen dat alle U&H-documenten 100% actueel en op tijd zijn en voldoen aan de procescriteria U&H. De normering voor het eindoordeel is toegelicht onderaan dit format van het beoordelvingsformulier.

De beoordelvingsvragen met bijbehorende beoordelvingscriteria zijn via de mail op 6 december 2024 bekend gemaakt aan de contactpersonen IBT Omgevingsrecht bij gemeenten en waterschappen. Omdat de beoordelvingsvragen 2025 identiek zijn aan de beoordelvingsvragen 2024 zijn deze vooraf niet toegezonden met een verzoek om reactie. Dit hebben we immers vorig jaar al gedaan. Met de beoordelvingsvragen 2025 willen we nagaan in hoeverre opvolging gegeven wordt aan de aanbevelingen en tekortkomingen uit de beoordelvingsronde 2024. De beoordelvingsvragen 2025 zijn opgenomen in het Jaarplan IBT 2025. Het definitieve beoordelvingsformulier is ook geplaatst op de website IBT-Omgevingsrecht in de SharePoint werkomgeving.

Verordening kwaliteit uitvoering en handhaving omgevingsrecht

Vraag 1: Stelt de gemeenteraad regels over de uitoefening van de U&H-taken of de daarmee samenhangende werkzaamheden die in opdracht van B&W worden uitgevoerd om een goede kwaliteit van de uitoefening van die taken door de omgevingsdiensten te waarborgen? (Ow art. 18.23, lid 1, onder a (kwaliteit basistakenpakket omgevingsdiensten)

Toelichting wetgever:

Onder de Omgevingswet hebben de betrokken bestuursorganen de plicht om te zorgen voor een goed kwaliteit van de uitoefening van de uitvoering- en handhavingstaak (art. 18.20 lid 1 Ow). Daartoe kan/mag de gemeenteraad regels stellen over de uitoefening van de thuishaken, en moet de gemeenteraad regels stellen over de uitoefening van de basistaken of de daarmee samenhangende werkzaamheden (art. 18.20 lid 3 en art. 18.23 lid 1 Ow). Voor de invulling van deze verplichting is door de VNG en het IPO een Modelverordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht opgesteld, die voor gemeenten en provincies gelijklopend is. Door zich te committeren aan de kwaliteitscriteria, door middel van een vastgestelde verordening voor deze criteria en door deze verordening daadwerkelijk uit te voeren, zorgen de betrokken bestuursorganen ervoor dat ze in staat is om goede kwaliteit te leveren.

Definitief oordeel: Voldoet.

De gemeenteraad van Waalre heeft in de openbare vergadering van 12 december 2023 de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht gemeente Waalre vastgesteld.

Vraag 2.a. Evalueren B&W jaarlijks over de naleving van de actuele kwaliteitscriteria U&H voor de eigen organisatie en de omgevingsdienst en doen zij daarover mededeling aan de gemeenteraad?

Vraag 2.b. Als blijkt dat de kwaliteitscriteria U&H niet zijn of niet konden worden nageleefd, motiveren B&W dan de reden waarom en hoe wel voor de gestelde kwaliteit wordt gezorgd? (Modelverordening U&H omgevingsrecht art. 5, lid 2 en 3)

Toelichting wetgever:

Over de naleving van de kwaliteitscriteria wordt jaarlijks mededeling gedaan aan de gemeenteraad. Het gaat hier om een belangrijke inhoudelijke mededelingsplicht die kan worden meegenomen in bestaande jaarlijkse rapportages, in de op grond van het Omgevingsbesluit (afd. 18.2) op te stellen documenten.

Definitief oordeel: Voldoet.

In 2024 is voor de eigen organisatie een meting voor kwaliteitscriteria 2.3 uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat gemeente Waalre voldoet aan de gestelde kwaliteitscriteria. Voor twee criteria geldt dat wordt voldaan aan het Brabants bodemniveau.

Ook bij de VRBZO, de ODZOB en de externe adviseur voor constructieve veiligheid heeft de gemeente uitvraag gedaan naar de kwaliteitscriteria. De VRBZO heeft schriftelijk verklaard te voldoen aan de gestelde kwaliteitscriteria 2.3. De externe adviseur voor het onderdeel constructieve veiligheid voldoet ook aan deze criteria. De ODZOB heeft met een rapportage eveneens aangetoond te voldoen aan de Kwaliteitscriteria 2.3. Daarmee voldoet ook gemeente Waalre aan de naleving van de kwaliteitscriteria waar het betreft de uitbestede werkzaamheden.

Vraag 3. Voldoen B&W aan deskundigheidsgebied 27 (Cultuurhistorie) van de actuele kwaliteitscriteria U&H?

Toelichting wetgever:

Deskundigheidsgebied 27 van de actuele kwaliteitscriteria 2.3 (deel B kritieke massa) bevat de eisen aan de U&H-medewerkers en aan de organisaties die de daar genoemde activiteiten op het gebied van cultuurhistorie uitvoeren. De criteria voor kritieke massa hebben geen relatie met de omvang van het werkaanbod. Ze geven de organisaties een ondergrens van het aantal medewerkers en hun deskundigheid, die nodig is om activiteiten in continuïteit uit te kunnen voeren.

Definitief oordeel: Voldoet.

De werkzaamheden zijn ondergebracht bij de ODZOB.

Beleidsplan Uitvoerings- & Handhavingsstrategie (BP U&H-strategie)

Vraag 4: Stellen B&W een U&H-strategie vast in een of meer documenten waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke U&H-doelen worden gesteld en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht?

(Ob art. 13.5, lid 1 en Ob art. 13.6)

Toelichting wetgever:

Het is de bedoeling dat gemeenten en waterschappen ieder voor zich een U&H-strategie vaststellen en schriftelijk vastleggen. Dat kan in een gezamenlijk U&H-document of apart. U&H-strategie bevat het geheel van prioriteiten, doelstellingen, strategie en werkwijze. Voor uitvoering hoort daar een analyse van inzichten, technieken en werkwijzen bij. Het op elkaar afstemmen van doelen van uitvoering en handhaving is belangrijk. U&H-strategie wordt, indien nodig, ook afgestemd met andere bestuursorganen. Met wie hangt af van de vraag welke andere bestuursorganen door het beleid worden geraakt, bijvoorbeeld omdat samenwerking aan de orde is. Een goede interne afstemming tussen de werkeenheden uitvoering en handhaving en met andere werkterreinen binnen de eigen organisatie is ook van belang.

Definitief oordeel: Voldoet.

De U&H-strategie 2023-2027 is door B&W vastgesteld op 22 december 2022.

Naar aanleiding van het systematisch onderzoek van IBT in 2024 en de eigen evaluatie in 2024 is de strategie geactualiseerd en bestuurlijk vastgesteld op 21 januari 2025. Deze handelswijze verdient een compliment!

In § 1.4 (Doelen) zijn beleidsdoelen geconcretiseerd en kritieke prestatie-indicatoren (KPI) zijn daaraan gekoppeld. Verder is het onderdeel cultureel erfgoed opgenomen in de U&H-strategie en is de probleemanalyse vergunningen verder uitgewerkt. Tot slot zijn er tekstuele en technische aanpassingen gedaan, met name rondom de Omgevingswet.

De uitwerking en de programmering van uitvoering- en handhavingsactiviteiten in Waalre komen tot uiting in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma. Waarop de uitvoering- en handhavingsactiviteiten betrekking hebben is terug te lezen in de risicoanalyse.

Vraag 5: Wordt de uitvoerings- en handhavingsstrategie gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van het bepaalde bij of krachtens de wet? (Ob art. 13.5, lid 4)

Toelichting wetgever:

Er moet sprake zijn van door het bestuursorgaan schriftelijk vastgelegde handhavingsdoelstellingen. Deze moeten gebaseerd zijn op een probleemanalyse waarbij het bestuursorgaan in kaart heeft gebracht voor welke regelgeving (de Ow en het bij of krachtens de andere betrokken wetten bepaalde) het de zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving is opgedragen, wat de kansen op overtredingen van die regelgeving zijn en wat de effecten van die overtredingen voor de fysieke leefomgeving zijn.

Een goede probleem- of risicoanalyse is één van de belangrijkste factoren om een kwalitatief goede beleidscyclus te realiseren. Op basis van de probleemanalyse bepaalt het bestuursorgaan welke activiteiten nodig zijn om de in kaart gebrachte handhavingsdoelen te bereiken en welke prioriteiten het daarbij stelt.

Definitief oordeel: Voldoet.

De probleemanalyse is gebaseerd op zowel een omgevingsanalyse als een gedegen uitgevoerde risicoanalyse. De uitgewerkte risicoanalyses voor bijvoorbeeld vergunningen, veiligheid en leefbaarheid zijn als bijlage toegevoegd aan de strategie.

Vraag 6: Gaan B&W in de uitvoerings- en handhavingsstrategie ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving voor het onderdeel cultureel erfgoed? (Ow art. 1.2 en Ob art. 13.5)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 1.2 dat de fysieke leefomgeving in ieder geval ook het onderdeel erfgoed omvat. Daarmee zijn de wettelijke procescriteria U&H ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in de omgevings-/probleemanalyse en de prioriteitenstelling die tot de U&H-strategie behoren wordt ingegaan op voornoemd onderdeel. Als gemeenten de U&H-taken op het gebied van erfgoed niet goed uitvoeren, is het risico groot dat cultureel erfgoed beschadigd wordt of zelfs verloren gaat.

Definitief oordeel: Voldoet.

Cultureel erfgoed is benoemd als een van de subdoelen.

Subdoel 1.4: Bij toezicht en handhaving wordt ingezet op het voorkomen en terugdringen van illegale bouw/verbouw en gebruik van de in het omgevingsplan opgenomen functies. Hierbij hebben we oog voor het behoud van ons cultureel erfgoed en onze landschappelijke waarden.

Daarnaast wordt ingegaan op de adviesrol van de adviescommissie omgevingskwaliteit gemeente Waalre, voordat een beslissing tot het verlenen van een omgevingsvergunning wordt genomen. Bij een aanvraag omgevingsvergunning voor rijksmonumenten wordt ook altijd advies gevraagd aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Op alle verleende omgevingsvergunningen voor cultureel erfgoed, zoals gemeentelijke monumenten en rijksmonumenten wordt toezicht gehouden. Hierdoor wordt omkeerbare en onomkeerbare schade zoveel mogelijk voorkomen.

Bij het overtreden van erfgoedregels zijn er verschillende maatregelen die genomen kunnen worden. I

Vraag 7: Gaan B&W in de uitvoerings- en handhavingsstrategie ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving van de regels in het omgevingsplan? (Ow art. 1.2, 2.4 en Ob art. 13.5)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 2.4 dat de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente één omgevingsplan vaststelt waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De wettelijke procescriteria U&H zijn ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in de omgevings-/probleemanalyse en de prioriteitenstelling die tot de U&H-strategie behoren wordt ingegaan op voornoemd onderdeel.

Definitief oordeel: Voldoet.

In Waalre is de Participatieverordening vastgesteld, waarin is opgenomen dat de gemeenteraad vaststelt voor welke gevallen die in strijd zijn met het omgevingsplan participatie verplicht is.

Uitvoeringsprogramma Uitvoering & Handhaving 2025

Vraag 8. Werken B&W jaarlijks de uitvoerings- en handhavingsstrategie uit in een uitvoeringsprogramma, waarin wordt aangegeven welke werkzaamheden het komende jaar zullen worden verricht, waarbij zij rekening houden met de gestelde doelen en gestelde prioriteiten? (Ob art. 13.6 lid 1)

Toelichting wetgever:

Het uitvoeringsprogramma dat het bestuursorgaan jaarlijks moet opstellen voor zijn activiteiten, legt een relatie met de geldende vastgestelde U&H-strategie. Het programmeren van de activiteiten moet plaatsvinden in lijn met de prioriteitenstelling van activiteiten die op haar beurt weer in relatie moet staan met het bereiken van de door het bestuursorgaan geformuleerde doelen.

Definitief oordeel: Voldoet.

Het uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de U&H Strategie 2023-2027.

De werkzaamheden staan weergegeven in taakbladen, welke als bijlage zijn toegevoegd aan het Programma Uitvoering en Handhaving 2025

Het Werkprogramma 2025 van de ODZOB is niet toegestuurd, zodat niet bekend is welke werkzaamheden de omgevingsdienst voor de gemeente gaat uitvoeren.

Verbeterpunten:

Stuur het Werkprogramma 2025 van de ODZOB toe.

Vraag 9. Gaan B&W in het uitvoeringsprogramma uitvoerings- en handhaving ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving voor het onderdeel cultureel erfgoed?

(Ow art. 1.2 en Ob art. 13.6 lid 1)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 1.2 dat de fysieke leefomgeving in ieder geval ook het onderdeel erfgoed omvat. Daarmee zijn de wettelijke procescriteria U&H ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in het uitvoeringsprogramma ook wordt ingegaan op voornoemd onderdeel. Als gemeenten de U&H-taken op het gebied van erfgoed niet goed uitvoeren, is het risico groot dat cultureel erfgoed beschadigd wordt of zelfs verloren gaat.

Definitief oordeel: Voldoet.

Het onderdeel cultureel erfgoed komt terug bij taakblad 2 (Omgevingsvergunningen/melding voor de activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit) en taakblad 4 (Toezicht en handhaving omgevingsvergunning/melding voor activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit).

Indien er sprake is van een monument of welstand dan maken we voor de advisering gebruik van de adviescommissie omgevingskwaliteit gemeente Waalre, welke per 1 januari 2024 formeel in werking is getreden. Door de vaststelling en benoeming van de nieuwe adviescommissie omgevingskwaliteit wordt voldaan aan de wettelijke verplichting zoals opgenomen in de Omgevingswet.

Vraag 10: Gaan B&W in het uitvoeringsprogramma uitvoering- en handhaving ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving van de regels in het omgevingsplan?

(Ow art. 1.2, 2.4 en Ob art. 13.6 lid 1)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 2.4 dat de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente één omgevingsplan vaststelt waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De wettelijke procescriteria U&H zijn ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in het uitvoeringsprogramma ook wordt ingegaan op voornoemd onderdeel.

Definitief oordeel: Voldoet.

In de taakbladen wordt ingegaan op de wijze waarop wordt omgegaan met de regels in het omgevingsplan.

Beoordeling tijdigheid

Vraag 11: Stellen B&W het uitvoeringsprogramma uitvoering- en handhaving jaarlijks vóór 1 februari vast? (Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant)

Toelichting wetgever:

Jaarlijks wordt de U&H-strategie uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met de uit te voeren activiteiten in het komende jaar. De provincie heeft de wettelijke taak van interbestuurlijk toezichthouder op de kwaliteit van de taakuitvoering door gemeenten en waterschappen onder meer op het domein omgevingsrecht. Doel is om informatie te verschaffen om systematisch toezicht te kunnen uitoefenen.

Definitief oordeel: Voldoet.

Het uitvoeringsprogramma U&H is bestuurlijk vastgesteld op 21 januari 2025.

Borging van middelen

Vraag 12: Dragen B&W er zorg voor dat:

- a. De voor het bereiken van de doelen en voor het verrichten van de werkzaamheden, benodigde en beschikbare financiële en personele middelen inzichtelijk worden gemaakt en in de begroting worden gewaarborgd;**
- b. Voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voldoende financiële en personele middelen beschikbaar zijn?** (Ob art. 13.10)

Toelichting wetgever:

De gemeente zorgt ervoor dat de voor de uitvoering van de U&H-strategie benodigde en beschikbare financiële en personele middelen in de begroting worden opgenomen en worden toegelicht.

Voor de in het uitvoeringsprogramma concreet beschreven activiteiten moet worden aangegeven wat de voor die activiteiten benodigde en beschikbare capaciteit en financiële middelen zijn. Capaciteit en financiële middelen moeten uiteraard toereikend zijn voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma. Dit geldt niet alleen bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma; ook tijdens de uitvoering moeten de capaciteit en financiële middelen worden bewaakt.

Definitief oordeel: Voldoet.

Hoofdstuk 5 geeft met behulp van tabellen inzicht in de beschikbare en benodigde personele capaciteit.

In § 5.3 is inzicht gegeven in de financiële middelen, die in de begroting zijn vastgesteld.

De kosten van de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de ODZOB en VRBZO zijn eveneens gewaarborgd in de begroting van de gemeente Waalre. Er zijn voldoende uren en middelen gebudgetteerd voor de uitvoering van het werkprogramma van de ODZOB (in totaal € 303.000) en VRBZO (in totaal € 1.050.000). Beide zijn opgenomen in de begroting 2025 van Gemeente Waalre.

Evaluatierapportage Uitvoering & Handhaving 2024

Vraag 13. Rapporteren B&W jaarlijks over de mate waarin uitvoering van het uitvoeringsprogramma uitvoering en handhaving heeft plaatsgevonden en de mate waarin deze uitvoering heeft bijgedragen aan het bereiken van de gestelde doelen? (Ob art. 13.11, lid 1)

Toelichting wetgever:

Een cyclisch verlopend uitvoeringsproces wordt door middel van evaluatie afgesloten met een rapportage over en verantwoording van de uitgevoerde activiteiten aan de gemeenteraad. Daarbij wordt getoetst of de geleverde inspanningen ook het bereiken van de uitvoeringsdoelstellingen hebben opgeleverd. Indien deze doelstellingen zijn bereikt, zal dit in algemene zin leiden – indirect – tot positieve effecten op de omgevingskwaliteit. Indien deze doelstellingen niet zijn bereikt, kan dit leiden tot conclusies en aanbevelingen over aanpassingen van de U&H-strategie, het jaarprogramma of de uitgevoerde U&H-activiteiten. Voor input voor het uitvoeringsprogramma van het komende jaar is het belangrijk dat de interne evaluatie voorafgaand aan het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt gedaan.

Definitief oordeel: Voldoet.

§ 3.1 (Indicatoren en doelen) beschrijft de doelen die in het uitvoeringsprogramma 2024 zijn opgesomd. Vervolgens wordt in de diverse taakbladen (§ 3.2 tot en met 3.9) kwalitatief ingegaan op wat de werkzaamheden hebben bijgedragen aan de doelen.

Vraag 14. Wordt naar aanleiding van de evaluatierapportage de uitvoerings- en handhavingsstrategie bezien en zo nodig aangepast? (Ob, art. 13.11, lid 2)

Toelichting wetgever:

De U&H-strategie wordt regelmatig bezien en waar nodig aangepast. De periode waarop de strategie betrekking dient te hebben, is niet voorgeschreven. Het ligt echter voor de hand dat het beleid betrekking heeft op een periode van minstens een jaar. Het bestuursorgaan is vrij om een langere periode te kiezen. Het feit dat de periode waarvoor het beleid wordt vastgesteld meerdere jaren kan bedragen, neemt niet weg dat ten minste eenmaal per jaar moet worden bezien of de vastgestelde strategie door wijziging van het desbetreffende document moet worden aangepast. Tussentijdse aanpassingen doorvoeren en opnemen als strategie is ook mogelijk.

Definitief oordeel: Voldoet.

De U&HS is in 2024 geactualiseerd. Zo heeft een aanpassing naar de Omgevingswet plaatsgehad en is het onderdeel cultureel erfgoed opgenomen in de kaders voor uitvoering en handhaving.

Vraag 15. Gaan B&W in de evaluatierapportage ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving voor het onderdeel cultureel erfgoed? (Ow art. 1.2 en Ob art. 13.11)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 1.2 dat de fysieke leefomgeving in ieder geval ook het onderdeel erfgoed omvat. Daarmee zijn de wettelijke procescriteria U&H ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in de evaluatierapportage wordt ingegaan op voornoemd onderdeel. Het gaat daarbij mede om de manier waarop is omgegaan met klachten en verzoeken van burgers. Als gemeenten de U&H-taken op het gebied van erfgoed niet goed uitvoeren, is het risico groot dat onroerend cultureel erfgoed beschadigd wordt of zelfs verloren gaat. D.w.z. dat in de evaluatie aandacht dient te worden besteed aan de uitvoering en de handhaving van het onderdeel ‘vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering’. Het gaat daarbij mede om de manier waarop is omgegaan met klachten en verzoeken van burgers.

Definitief oordeel: Voldoet.

In § 3.3 (Taakblad 2: Omgevingsvergunning/melding voor de activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit) staat dat ingekomen omgevingsvergunningaanvragen voor de activiteit monument op grond van de Omgevingswet en de Erfgoedwet zijn getoetst aan de monumentale waarde van het individuele pand. De gevraagde wijzigingen zijn beoordeeld door de adviescommissie omgevingskwaliteit. Daar waar nodig is advies opgevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

§ 3.5 (Taakblad 4: Toezicht omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit) gaat in op het toezicht op cultureel erfgoed. Bij iedere verleende omgevingsvergunning waar de activiteit monument onderdeel van uitmaakt wordt gecontroleerd. Dit gaat om de vergunning tot wijziging, sloop of verwijdering van een monument. Bij het constateren van een overtreding wordt dit direct opgepakt. In 2024 is één overtreding geconstateerd. Hierbij is een bouwstop opgelegd.

Bij klachten en verzoeken van inwoners inzake cultureel erfgoed wordt er een onderzoek opgestart. Indien nodig volgen vervolgstappen en wordt handhavend opgetreden.

Vraag 16: Gaan B&W in de evaluatierapportage ook in op de uitoefening van uitvoering en handhaving van de regels in het omgevingsplan? (Ow art. 1.2, 2.4 en Ob art. 13.11)

Toelichting wetgever:

De Omgevingswet bepaalt in artikel 2.4 dat de gemeenteraad voor het gehele grondgebied van de gemeente één omgevingsplan vaststelt waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De wettelijke procescriteria U&H zijn ook van toepassing op de uitvoering en de handhaving daarvan. Dat wil zeggen dat in de evaluatierapportage ook wordt ingegaan op voornoemd onderdeel.

D.w.z. dat in de evaluatie aandacht dient te worden besteed aan de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de bestuursrechtelijke handhaving en de verlening van omgevingsvergunningen. De genoemde omgevingsvergunningen gaan over de activiteiten bouwen van een bouwwerk, het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, in gevallen waarin dat bij een bestemmingsplan, beheerverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit is bepaald, het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheerverordening, een exploitatieplan, de planregels of een voorbereidingsbesluit en het slopen van een bouwwerk in gevallen waarin dat in een bestemmingsplan, beheerverordening of voorbereidingsbesluit is bepaald.

Definitief oordeel: Voldoet.

§ 3.3 (Taakblad 2: Omgevingsvergunning/melding voor de activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit) geeft in een tabel een overzicht van het aantal procedures die betrekking hebben op de uitoefening van uitvoering en handhaving van de regels in het omgevingsplan.

In § 3.5 (Taakblad 4: Toezicht omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen en omgevingsplanactiviteit) besteedt een alinea aandacht aan het strijdig gebruik (Wabo) van het bestemmingsplan en de afwijkingen van het omgevingsplan (Omgevingswet). In 2024 is voor een groot deel toezicht gehouden op vergunningen die zijn verleend onder het oude stelsel. Alle verleende omgevingsvergunningen met de activiteit strijdig gebruik zijn gecontroleerd. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet geldt dit ook voor 15 verleende vergunningen met een afwijking van het Omgevingsplan. In 2024 waren ongeveer 69 controles met de activiteit strijdig gebruik of afwijking omgevingsplan. Bij het constateren van overtredingen is dit in overleg opgelost. Slechts bij 1% van deze controles is uiteindelijk handhavend opgetreden.

Naar aanleiding van een deel van de meldingen in de categorie bouw, sloop, brandveiligheid en gebruik, zijn activiteiten die mogelijk in strijd zijn met regels van het omgevingsplan onderzocht. Afgelopen jaar waren 24 handhavingszaken betreffende strijdigheden met het omgevingsplan in behandeling. Deze strijdigheden hadden onder andere betrekking op illegale bewoning, strijdig gebruik van het perceel en bouwen zonder vergunning.

Naast toezicht en handhaving op mogelijk illegale bewoning in het kader van de omgevingsplanregels zijn ongeveer 10 signalen van mogelijke adresfraude doorgezet naar VTH. De resultaten van deze controles zijn teruggekoppeld aan Burgerzaken. De eventuele opvolging hiervan valt niet onder een VTH-taak.

Beoordeling tijdigheid

Vraag 17. Stellen B&W de evaluatierapportage jaarlijks vóór 1 mei vast?

(Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant)

Toelichting wetgever:

Jaarlijks evalueert een gemeente of de activiteiten die zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's zijn uitgevoerd en in hoeverre deze activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de vastgestelde beleidsdoelen. De provincie heeft de wettelijke taak van interbestuurlijk toezichthouder op de kwaliteit van de taakuitvoering door gemeenten en waterschappen onder meer op het domein omgevingsrecht. Doel is om informatie te verschaffen om systematisch toezicht te kunnen uitoefenen.

Definitief oordeel: Voldoet.

Het college heeft het Jaarverslag uitvoeringsprogramma VTH 2024 vastgesteld op 8 april 2025.

Eindoordeel kwaliteit (exclusief vragen 11 en 17)

Op basis van de behaalde scores en conform de vastgestelde beoordelingscriteria en normen, is het eindoordeel: **voldoet**.

	Aantal	Punten
Toetsingsvragen	15	-
Score Voldoet (2 punten)	15	30
Score Voldoet gedeeltelijk (1 punt)	0	0
Score Voldoet niet (0 punten)	0	0
Totaal aantal punten	-	30
Eindoordeel o.b.v. punten	30/30 x 100 = 100	
Toelichting eindoordeel:	≥ 80 = Voldoet ≥ 60 en < 80 = Voldoet gedeeltelijk < 60 = Voldoet niet	

Eindoordeel tijdigheid (vragen 11 en 17)

Op basis van de behaalde scores en conform de vastgestelde beoordelingscriteria en normen, is het oordeel: **voldoet**.